

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ
ВІЙСЬКОВОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ КОМУНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ОБЛАСТІ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ І МЕНЕДЖМЕНТУ
ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ
УНІВЕРСИТЕТ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ В ПЕРЕЯСЛАВІ
ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ
БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КЗВО «ВІННИЦЬКА АКАДЕМІЯ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»
КЗ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ»
КЗ «ЖИТОМИРСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ
ОСВІТИ» ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
РІВНЕНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

II Всеукраїнської науково-практичної конференції

Використання технологій менеджменту якості в управлінні закладами освіти

м. Тернопіль
2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ
ВІЙСЬКОВОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ КОМУНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ЯКОСТІ ОСВІТИ У
ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ОБЛАСТІ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ І МЕНЕДЖМЕНТУ
ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ
УНІВЕРСИТЕТ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ В ПЕРЕЯСЛАВІ
ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ
БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КЗВО «ВІННИЦЬКА АКАДЕМІЯ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»
КЗ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ»
КЗ «ЖИТОМИРСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ» ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
РІВНЕНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

II Всеукраїнської науково-практичної конференції

Використання технологій
менеджменту якості в управлінні
зкладами освіти

м. Тернопіль
2023

УДК 37.07:005.6:005.745

В 43

В 43 Використання технологій менеджменту якості в управлінні закладами освіти: збірник матеріалів ІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Тернопіль, Україна, 17 листопада 2023 року) / Редколегія: І. М. Вітенко, Р. С. Брик, Н. Р. Бабовал, О. В. Городецька, Т. Г. Дідух. Тернопіль, 2023. 224 с.

У збірнику зібрано тези доповідей та статті учасників ІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції «Використання технологій менеджменту якості в управлінні закладами освіти», яку проведено на базі Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти 17 листопада 2023 року.

Матеріали можуть бути корисними як для науковців та практиків у їхній роботі, так і для студентів.

Усі матеріали збірника подано в редакції авторів. Відповідальність за достовірність змісту несуть автори.

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти (протокол № 9 від 30.11.2023 року).

Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти, 2023

Ребуха Л. З.	
Вплив цифровізації освітнього закладу на проведення ефективної професійної діяльності.....	157
Ребуха Л. З., Грицюк Я. І.	
Формування компетентності педагогів для здійснення освіти в інклюзивних класах.....	161
Ребуха Л. З., Коневич О. Ю.	
Особливості підготовки магістрів з управління закладами освіти.....	162
Ребуха Л. З., Литвиненко О.	
Ефективність управління у системі вищої освіти	164
Ребуха Л. З., Пида В. П.	
Формування професійної компетентності у системі післядипломної освіти ...	166
Ребуха Л. З., Софілканич І. В.	
Підготовка викладачів закладів вищої освіти до використання тренінгових технологій у майбутній професійній діяльності	167
Ребуха Л. З., Стрілецька С. В.	
Управління якістю освіти здобувачів вищої освіти.....	169
Ребуха Л. З., Шипович А.	
Здоров'язберігаючі технології в освітньому процесі	171
Ренькас Б. М.	
Управління якістю освіти у закладі післядипломної педагогічної освіти.....	173
Рик С. М., Рик М. С.	
Формування академічної доброчесності як складника професійної компетентності майбутніх фахівців	177
Сіткар В. І., Сіткар С. В.	
Ставлення до освітніх реформ в Україні вчителя з власною планетою Пауля Пшенічки	182
Темченко О. В.	
Удосконалення якості діяльності закладу освіти як умова забезпечення його конкурентоспроможності.....	187
Харченко Л. М.	
Комунікативно-діалогічна спрямованість освіти в інформаційному просторі	189
Четвертак Т. О., Яцишин І. В.	
Ключові аспекти діяльності керівників закладів освіти в умовах сьогодення (інформаційний і навчально-методичний супровід з питань безпеки)	192
Чижевський Б. Г.	
Основні критерії демократичного управління закладом загальної середньої освіти	195
Шайнюк Ю. Ч.	
Національний мультипредметний тест 2024 року: реалії, факти, перспективи	200

Mello A. L., Kuntz J., Zaharia D., Hapon N., Lupina-Wegener A., Börü D. *Ethics&Behavior*. 2015. Volume 26. [Issue 8](#). P. 2-22.

8. The Fundamental Values of Academic Integrity (2nd edition). T. Fishman. International Center for Academic Integrity, Clemson University. 2012. Available at: http://www.academicintegrity.org/icai/assets/AUD_Integrity_Quotes.pdf.

УДК 159.98+37.07:005.3/7

Сімкар В. І., Сімкар С. В.

СТАВЛЕННЯ ДО ОСВІТНІХ РЕФОРМ В УКРАЇНІ ВЧИТЕЛЯ З ВЛАСНОЮ ПЛАНЕТОЮ ПАУЛЯ ПШЕНІЧКИ

Питання реформування системи освіти вже не перший рік є одним з найбільш обговорюваних. З цього приводу існують різні думки щодо того, якою ж має бути українська школа. Аналіз різних джерел засобів комунікації виявив, що одні говорять про необхідність дотримуватись європейських зразків, інші – про створення власної системи, а треті – вважають, що потрібно залишити все як є. Для висвітлення зазначеної проблеми, ми вирішили тримати контакт з освітянами. Нашу увагу привернули висловленні думки Пауля Пшенічки, який виступав із лекціями у Гарвардському університеті, вишах Австрії. Брав участь у дискусіях в Аргонській національній лабораторії (США) [7].

Він є учитель фізики та астрономії вищої кваліфікаційної категорії Чернівецького міського ліцею № 1 математичного та економічного профілів, вчитель-методист (1989), Відмінник освіти України (2005), Заслужений вчитель України (1996), переможець національної премії Global Teacher Prize Ukraine (2017), почесний член Лондонського інституту фізики, Найкращий вчитель фізики світу за версією Intel (2004). Завдяки рішення Міжнародного астрономічного союзу (2005 р.) і Лабораторії ім. Лінкольна Массачусетського технологічного інституту малій планеті (№ 21389) присвоєно ім'я «Пшенічка» (*Pshenichka*) [2].

Стосовно освітніх реформ в Україні цей мудрий вчитель висловлює думки, на які варто звертати увагу. Зокрема, «В більшості країн світу в останньому класі школярі здають іспити з усіх предметів. Атестат отримує менше половини випускників. У Франції, до прикладу, випускники здають 10 іспитів за 5 днів. Подібна система в Естонії і Швеції. Діти це знають наперед і розуміють, що часу вивчити матеріал перед іспитами у них не буде. Тому, що це не реально... А наші випускники продовж року вчитися не хочуть, а перед іспитами наймають репетиторів і знають, що з кращою, чи з гіршою оцінкою, вони таки отримають атестат про освіту» [1].

«...Якщо далі так буде продовжуватись, то виросте покоління, яке не хоче нічого знати. Не дивно, що нині у Фейсбук з'являється реклама – попередження: «Люди, будьте обережні! Виходять на роботу випускники з

купленими дипломами». Тому не лише страшно буде лягати «під ніж хірурга», але страшно, що руйнуватимуться будинки, мости і аквапарки...».

«Коли Назарбаєв в Казахстані прийшов до влади, то з метою позбутись корупції у вишах, запросив експертів з Франції протестувати випускників. 95% випускників після такого тестування вигнали, а також вигнали з роботи тих професорів, які ставили їм високі оцінки за неякісні знання» [1].

«У Франції безоплатна освіта від двох рочків у дитсадку до закінчення університету. Але дуже жорсткі правила. Багато студентів виключають з вишів».

«В більшості країн світу серйозне навчання в садочках ведеться з трьох років. Тому, що вся світова педагогіка рухається в напрямку раннього навчання. Українська нова освітня програма така сама. Рання освіта має вирішальне значення для людини. Для своїх внуків, Пауль Пшенічка використовував французьку програму «Пуассон руж» і канадську «Бєбі Енштейн». Вони вчать концентрації уваги, як бути відповідальним, самостійним, як співпрацювати з однолітками і дорослими. В перший клас такі діти приходять готовими до навчання. Інколи зустрічаються навіть семикласники, які до цього ще не готові. Тоді роки ідуть у них на адаптацію» [1].

«Азія – це взагалі нереальний світ. В Південній Кореї середня школа працює до шостої вечора, а старша школа до десятої вечора. Прийти на урок непідготовленим страшний сором. В Японії теж. Але є країни де багато навчаються і де мало навчаються. У Фінляндії, до прикладу, дуже багато канікул, але - це одна з кращих шкіл у світі. Так само Сінгапур. За моїм досвідом, те що я викладаю, можна зробити у два рази швидше і не потрібно 12 років вчитися», зазначає вчитель фізики [1].

Свого часу, виступаючи у Верховній Раді П. Пшенічка нагадав фразу Рейгана, що питання оборони країни вирішується за шкільною партою. Він спирається на відомий факт – школа це така установа, яка є формоутворюючою для країни. Якщо школи погані – країна неуспішна. І на цьому можемо поставити крапку.

От візьміть будь-яку країну, яка досягла високого розвитку: Японія, Південна Корея, Сінгапур, Фінляндія, Франція чи Англія зі школами, яким по 600 років. Можна подивитися, який відсоток бюджету ці країни вкладають у свої школи. Франція – 21%, а Туреччина – 32%. Такі країни як Малайзія і Туніс по 5-6 років вкладають колосальні кошти в освіту, запрошують іноземних лекторів. Тому що вони знають – єдиний спосіб вибратися у великий світ – це хороша освіта. Погляньмо, як Естонія просто копіює Фінляндію. Освіта у них суперова і вони вже за високими технологіями увійшли у першу десятку. За результатами досліджень PISA-2018, вони найкращі в Європі та п'яті у світовому рейтингу, поступившись лише Китаю, який займає перші чотири сходинки цього списку. Два останніх президенти Естонії давали пріоритет освіті. Тому тут немає про що говорити. А що таке оборона сьогодні? Це не марширування по плацу, а високоточна складна техніка та грамотні освічені

люди, щоб нею управляти. От я наведу приклад. Якщо нам, припустимо, Америка подарує один авіаносець. Це колосальні гроші – 11 млрд доларів, але справа не у коштах. Якби ми хотіли, для Америки це не було б проблемою. Але у нас не буде персоналу для обслуговування цього корабля. У нас просто немає такої кількості високоосвічених техніків та інженерів. Доведеться усім в країні все кинути й тільки цим займатися. І Америка не може забезпечити своїми кадрами, хоча на американських авіаносцях працює чимало українців. У нас дуже багато втрачено. Авіаційна промисловість практично не працює. Ми будували кораблі й авіаносці! У нас вже нічого не працює в цій галузі. А Південна Корея, яка ніколи не будувала кораблів, зараз одна з найбільших кораблебудівних країн світу. Ну як так можна усе попсувати? Слабка освіта – нічого не буде. Не будуть юристи й економісти будувати кораблі та випускати ракети. Ви розумієте, що означає продаж китайцям «Мотор Січ»? Це просто жах, не вкладається у голову. Виступай ти чи не виступай у Верховній Раді, таке враження, що ніхто не чує. Такий рівень людей, рівень відповідальності, дивляться тільки на те, щоб кишені набити і більше нічого [3].

Пауль Францович сьогодні виступає і **проти тестування**, яке не вчить школярів мислити, висловлювати свою думку і погано впливає на запам'ятовування та власне на пам'ять молодої людини. «Тепер хочуть ще об'єднати багато предметів в один, – каже заслужений вчитель, – хімію, біологію, фізику об'єднати в один коктейль. Є така практика в США та Німеччині. Але я з цього приводу читав нещодавно в інтернеті дуже злий і грубий список мети реформи в Україні. Нам звичайно необхідно змінювати освіту, але не впадати у крайнощі».

«Вся наша свідомість побудована на мові. Якщо з дитиною не розмовляти до півтора чи два роки, то отримаємо дитину – мауглі, яка, потрапивши до людей, людиною вже не буде. Тому в першу чергу про це треба задуматись батькам».

«Радив би в школах переглянути предмети і викладати ті, які розвивають логіку, мислення і культуру людини, бо діти сьогодні перевантажені інформацією – 18 предметів у старших класах. Хто їх може вивчити?» [3].

В контексті освітніх реформ в Україна важливою є також думка вчителя про те, що у школі мало порядку. Керівна ланка ледь латає дірки, вони не встигають керувати. Треба дивитися чим займаються директори, що вони вибудовують: режим власної влади, чи вони працюють на освіту. Зробити це все дуже просто. Перший крок міг би бути як у США: розділити обов'язки й відповідальність у школі. Вся відповідальність у нас на вчителів, які завжди крайні. Це дуже зручно, коли у всьому винен учитель. Через це вчителі часто вигоряють, їм стає байдуже і вони працюють аби просто заробити на життя. Люди гнуть голову і коряться. У США, наприклад, за виховання дітей відповідають батьки, за донесення учбового матеріалу вчителі, а за засвоєння науки – учні [4].

Крім зазначеного вище, заслуговує на увагу, спілкування з молодим вчителем Андріаном Олеговичем, який вчителює у галицькому селі про те, які

зміни першочергові, від чого потрібно відмовитись і що насправді потрібно освітянам і школярам сьогодні? Він висловив таку думку: «Модернізація», «реформи», «інновації» – як би ми гучно не кричали про «зміни», це всього лише політичні гасла, а не реальні кроки. Потрібно ставити правильні запитання, цим ми зекономимо час і збережемо себе від можливих проблем. Для школярів потрібні, перш за все, батьки, які люблять і опікуються ними, які допомагають і виховують їх. Школа – це місце, де діти можуть розвинути свої навички і соціалізуватись. На мою думку, краще би підійшли спеціалізовані школи, де діти поглиблено вивчали те, до чого найбільш схильні. Це б оптимізувало всю систему, та дало можливість дітям спілкуватись у колі однодумців. Коли ми все беремо загально і посередньо, ми зменшуємо якість самого освітнього процесу [6].

Європейська освіта – це європейська зарплата, і соціальний захист. А по якості навчання вчителі, особливо молоді, викладаються на всі 300%. Тільки батьки та держава цього не цінують [6].

На думку Пауля Пшенічки, вчителі зараз стикаються з трьома основними проблемами. *Найперша* – низька оплачуваність роботи. *Друга проблема*, у вчителя забирають багато часу, відволікаючи його на сторонні речі. Вільний час вчителя – це його золотий ресурс і його не можна чіпати. А зараз цей ресурс дерібаняють. По-перше, він повинен писати і заповнювати величезну кількість паперів, які нікому не потрібні. По-друге, вчитель повинен сидіти на безлічі нарад і педрад, що є просто абсурдом і прикладом поганого менеджменту. І на вчителя скидають такі речі, якими він взагалі не має займатися. Наприклад, заповнювати зали невідому кому і навіщо, ходити на якісь концерти...

І третя проблема – потрібні умови, щоб вчитель працював. Я вчитель фізики і в мене має бути лаборант. Але його ніколи немає. В мене має бути повноцінний кабінет, а він зараз неукomплектований!

Крім вищезазначеного, «ще важливою є атмосфера у колективі. Керівництво має бути професійним». Стосовно керівництва, то нашу увагу привернула досить цікава думка, що найголовніша проблема полягає в тому, що вчитель є недочутим зверху. Перш аніж працювати у вищих ешелонах освіти потрібно скоштувати не один кг солі у ролі вчителя. Для того щоб говорити, радити, наказувати потрібно як мінімум проробити 12 років у школі. При цьому спробувати усі моменти: це і голі лабораторії, відсутність фінансування, наочностей тощо, а ще до всього додати дітей з особливими потребами. За цей час потрібно тричі проатестуватись, показавши свої результати роботи, і лише потім дозволити таким людям керувати та вказувати зверху.

Основа успіху системи освіти – не стільки свобода учнів чи продуманість інфраструктури школи, відносно невелике академічне навантаження за значно меншого, ніж в Америці, фінансування, а особлива увага до вчителя, його фахової підготовки, його незалежності від будь-якого зовнішнього контролю і тиску [5]. Саме тому, в Естонії дотримуються думки, що школа починається з учителя. Там вчителям дається набагато більше свободи у формуванні навчального плану, адже формалізованої програми навчання немає. Є KPI по

закінченні року. Вчитель може прийти в клас, зрозуміти, що тема «не йде» дітям, і повністю змінити план уроку, або провести ще один. Таким є менталітет і місцевий підхід до викладання, гнучкість учителя. Як досягти результату – кожен учитель вирішує сам, орієнтуючись на рівень та здібності учнів. Тут очікування від учителя тільки одне – результат, але немає обмежень у способі його досягнення: в парку восени, перераховуючи листочки з дерева, чи з підручником у класі.

Українська освіта повинна бути для тих, хто буде розбудовувати цю країну, а не працювати на інші, тим паче на ворогів [6].

Список використаних джерел та літератури:

1. В гостях Муніципальної з розмовами про дітей, освіту та педагогіку Пауль Пшенічка. URL : <http://peterdemant.cv.ua/ua/news/e/v-hostiakh-munitsypalnoi-z-rozmovamy-pro-ditej-osvitu-ta-pedahohiku-paul-pshenichka/> (дата звернення : 08.11.2023).
2. Вікіпедія. Пауль Пшенічка. <https://www.wikidata.uk-ua.nina.az.html> (дата звернення : 08.11.2023).
3. Майбутнє освіти в різноманітності: Пауль Пшенічка. URL : <https://edpro.ua/blog/majbutnje-osvity-u-riznomatitnosti-paul-pshenichka> (дата звернення: 07.11.2023).
4. Найкращий вчитель України Пауль Пшенічка про роботу в школі, виховання, політику, освіту своєї мрії, вербовку КГБ та улюблений Берегомет. URL: <https://bukinfo.com.ua/interv-yu/naykrashchyy-vchytel-ukrajiny-paul-pshenichka-pro-robotu-v-shkoli-vyhovannya-polityku-osvitu-svoyeji-mriji-verbovku-kgb-ta-ulyublenyy-beregomet> (дата звернення : 09.11.2023).
5. Пауль Пшенічка: «Пряме людське спілкування не вдасться замінити – знання від машини можна максимально передати тільки машині». URL: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/paul-pshenichka-pryame-lyudske-spilkuвання-ne-vda/> (дата звернення : 08.11.2023).
6. Проблеми української школи, про які ніхто не говорить. URL : <https://sexology.org.ua/problemi-ukrainskoi-shkoli-pro-yaki-niht-ne-govorit/> (дата звернення: 10.11.2023).
7. Пшенічка Паул Францович. Архів [оригіналу](https://web.archive.org/web/20171008030958/http://kps-ua.net/2010/chernivecka/pshenichka-paul-francovich) за 8 жовтня 2017. Процитовано 7 жовтня 2017. URL: <https://web.archive.org/web/20171008030958/http://kps-ua.net/2010/chernivecka/pshenichka-paul-francovich> (дата звернення: 10.11.2023).

Підписано до друку 11.12.2023.
Формат 60x 84/16. Гарнітура Times New Roman.
Папір офсетний 70 г/м². Друк електрографічний.
Умов.-друк. арк. 8,13. Обл.-вид. арк. 8,88
Тираж 100 примірників. Замовлення № 12/21/1-78.

Видавець та виготувач:

ФОП Осадца Ю.В
м. Тернопіль, вул. 15 Квітня, 2Д/10
тел. (097) 988-53-23

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного
реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ТР № 46 від 07 березня 2013 р.*